

ОХОРОНА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В ПРОЦЕСІ ЄВРОАТЛАНТИЧНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

Олександр Зайківський,
*старший науковий співробітник НДІ
інтелектуальної власності НАПрН України
ID ORCID: 0000-0002-7377-9276*

Розглянуто питання охорони інтелектуальної власності в процесі євроатлантичної інтеграції. Проаналізовано законодавство України, що регулює діяльність, пов'язану з міжнародним науково-технічним і військово-технічним співробітництвом. Зазначено важливість охорони інтелектуальної власності та необхідність удосконалення законодавства щодо врегулювання питань охорони інтелектуальної власності у процесі цього співробітництва. Запропоновано здійснити низку заходів з метою вирішення проблемних питань захисту національних інтересів у процесі вказаного співробітництва.

Ключові слова: євроатлантична інтеграція, інтелектуальна власність, науково-технічне співробітництво, військово-технічне співробітництво

Постановка проблеми. Верховна Рада України внесла доповнення до Конституції України щодо підтвердження європейської ідентичності Українського народу і незворотності європейського та євроатлантичного курсу України і «реалізації стратегічного курсу держави на набуття повноправного членства України в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору» [1].

Інтеграція України до ЄС і НАТО є одним із зовнішньополітичних механізмів забезпечення національної безпеки як в економічній сфері, так і у

сфері забезпечення обороноздатності України.

Науковець І. Беззуб вказує, що «європейський вибір України відкриває нові перспективи співробітництва з розвинутими країнами континенту, надає можливості економічного розвитку, зміцнення позицій України у світовій системі міжнародних відно-

Олександр Оністрат,
*старший науковий співробітник НДІ
інтелектуальної власності НАПрН України,
кандидат технічних наук
ID ORCID 0000-0001-5730-6738*

син. Це — найкращий спосіб реалізації національних інтересів» [2].

Фахівці Національного інституту стратегічних досліджень зазначають, що «підписання Угоди про асоціацію та зону вільної торгівлі України з ЄС і збройний конфлікт на сході України зумовлюють необхідність концентрувати зусилля (ОПК) України ... та пришвидшувати інтеграцію оборонно-промислового комплексу в європейський оборонно-промисловий сектор з метою виробництва більш досконалих ОВТ» [3].

Однак, рухаючись вказаним курсом і розуміючи, що це повністю відповідає національним інтересам та гарантує безпеку України, не варто забувати і про супутні виклики та проблеми, що теж впливають на національну безпеку і оборону. Це, зокрема, забезпечення охорони та захисту прав інтелектуальної власності всіх суб'єктів, включно з державою.

Відповідно виникає необхідність наукового дослідження забезпечення євроатлантичної інтеграції з урахуванням питань охорони інтелектуальної власності, оскільки вони системно впливають на всі аспекти життєдіяльності держави, суспільства і людини, мають важливе практичне значення і повинні бути враховані при здійсненні державної політики.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми державної політики у сфері національної безпеки і оборони, зокрема питання євроатлантичної інтеграції, досліджувало чимало вітчизняних науковців у сфері економіки, права, політології, зокрема В. Бадрак, В. Бегма, В. Горбулін, А. Качинський, В. Ліпкан, О. Литвиненко, А. Лодзянов, О. Свергунов, М. Сунгуровський, О. Шевченко, Б. Щеглюк та інші. Однак більшість фахівців зосереджують свою увагу на військово-політичних питаннях та військово-технічному співробітництві, без дослідження ролі інтелектуальної власності в цих процесах.

Дослідження у сфері інтелектуальної власності провадили такі вітчизняні науковці: Г. Андрощук, О. Бутнік-Сіверський, Л. Глухівський, Ю. Капіца, Н. Мироненко, О. Орлюк, Б. Падучак, П. Цибульов та інші.

Попри вказане, питання охорони інтелектуальної власності на шляху до євроатлантичної інтеграції залишаються малодослідженими.

Відсутність досліджень стану охорони інтелектуальної власності в процесах євроатлантичної інтеграції унеможливорює належний захист національних інтересів, що й визначає **актуальність** цієї публікації.

Метою статті є аналіз державної політики з питань міжнародного співробітництва стосовно охорони інтелектуальної власності в процесі євроатлантичної інтеграції, а також формулювання пропозицій з удосконалення чинного законодавства в досліджуваній сфері.

Виклад основного матеріалу. Відповідно до Угоди про асоціацію між Україною та ЄС «Сторони розвивають наукове та технологічне співробітництво з метою зміцнення свого наукового потенціалу для вирішення національних та глобальних викликів» [4]. Співробітництво враховує діючі рамки, встановлені Угодою про співробітництво у сфері науки і технологій між Україною та Європейським Співтовариством [5].

Співробітництво може включати такі види діяльності:

- участь українських організацій у проектах Співтовариства у сферах спільної діяльності;
- вільний доступ та спільне використання дослідницького обладнання;
- візити та обмін науковими кадрами з метою участі в семінарах, симпозіумах і робочих нарадах;
- участь у Рамковій програмі ЄС з досліджень та інновацій «Горизонт 2020»;
- спільна реалізація наукових програм та дослідницької діяльності;
- спільні дослідження;

- навчання шляхом реалізації програм обміну для дослідників та спеціалістів;
- організація спільних заходів щодо наукового та технологічного розвитку;
- упровадження нових технологій;
- обмін науково-технічною інформацією;
- обмін досвідом у наукових дослідженнях;
- участь у цивільних космічних дослідженнях та використання космічного простору;
- взаємне використання прикладних космічних технологій.

Міжнародне військово-технічне співробітництво (ВТС) у процесі євроатлантичної інтеграції може мати кілька напрямів:

- закупівля озброєння та військової техніки (ОВТ) ;
- обмін технологіями та реалізація спільних проектів з розроблення та виробництва нової номенклатури ОВТ;
- створення та реалізація проектів з просування на ринки третіх країн спільно підготовлених зразків ОВТ [6].

Відповідно до Указу Президента України «Про заходи щодо вдосконалення військово-технічного співробітництва України з іноземними державами» [7] до військово-технічного співробітництва належать такі види діяльності:

- інформаційний обмін;
- укладання міжнародних договорів України та зовнішньоекономічних договорів (контрактів);
- надання суб'єктами військово-технічного співробітництва консультативних послуг іноземним суб'єктам господарської діяльності та одержання від них аналогічних послуг;
- наукова, науково-технічна, науково-виробнича, навчальна та інша кооперація з іноземними суб'єктами господарської діяльності;

- співробітництво з міжнародними організаціями у військово-технічній сфері;
- організація і проведення виставок, конкурсів, торгів, конференцій, симпозіумів, семінарів та інших подібних заходів щодо товарів військового призначення;
- інші види діяльності у цій сфері, які не суперечать законодавству України та нормам міжнародного права [7].

Як бачимо, види діяльності майже такі ж, як і при науковому співробітництві в процесі євроінтеграції. Особливістю є лише те, що наукове співробітництво з НАТО має військове спрямування.

У процесі здійснення цієї діяльності створюються та використовуються об'єкти права інтелектуальної власності (ОПІВ), які потребують відповідної охорони, здійснення якої має свої особливості, пов'язані з таким:

1. Необхідністю забезпечення національних інтересів і безпеки держави, а також збереження секретної та конфіденційної інформації.
2. Необхідністю забезпечення охорони інтелектуальної власності на різних рівнях взаємодії суб'єктів співробітництва.
3. Створенням ОПІВ у процесі виконання різних проектів.
4. Різними формами правової охорони ОПІВ.
5. Використанням ОПІВ, права на які належать різним суб'єктам.
6. Необхідністю забезпечення охорони ОПІВ на різних етапах співробітництва [6].

У ході здійснення міжнародної науково-технічної діяльності необхідно зживати заходів щодо охорони інтелектуальної власності та захисту прав авторів ОПІВ, а також державних інтересів. На цьому акцентує увагу й Угода про асоціацію між Україною та ЄС: «Співробітництво також може включати обмін досвідом ..., а також створення сприятливих умов проведення до-

ЗАХИСТ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

сліджень та впровадження нових технологій і належного захисту відповідних прав інтелектуальної, промислової та комерційної власності» [4].

Стосовно інтелектуальної власності цілями Угоди про асоціацію між Україною та ЄС визначено:

- «а) спрощення створення і комерційного використання інноваційних продуктів та продуктів творчої діяльності на території Сторін; і
- б) досягнення належного та ефективного рівня охорони і захисту прав інтелектуальної власності» [4].

Відповідно Сторони забезпечують належне та ефективне виконання зобов'язань за міжнародними договорами у сфері інтелектуальної власності, учасниками яких вони є, зокрема за Угодою ТРИПС [8], та гарантують охорону законних інтересів власників прав інтелектуальної власності.

Згідно з Угодою між Україною та Європейським Співтовариством про наукове і технологічне співробітництво [5] спільні дослідницькі проекти здійснюються лише після того, як учасники проекту затвердять спільний план розпорядження технологіями та визначать механізм розподілу прав на інформацію та інтелектуальну власність, що створюється чи передається між Сторонами, як зазначено в додатках до цієї угоди.

Для забезпечення захисту недокументованої інформації з обмеженим доступом або іншої конфіденційної інформації, що представляється на семінарах та інших зустрічах, які організуються в рамках угоди, або інформації, яка з'являється в результаті залучення персоналу, використання технічних засобів або спільних проєктів, необхідно попередньо повідомити учасників про конфіденційний характер інформації [5].

Наприклад, якщо між учасниками, залученими до спільного дослідження, існують суперечності щодо інформації або інтелектуальної власності, що створюється під час спільних досліджень і

не оговорена в плані розпорядження технологіями, то кожен учасник має право використовувати інформацію чи інтелектуальну власність з власною метою без територіальних обмежень. Тому при формуванні плану розпорядження технологіями необхідно чітко та якомога повніше визначити інформацію та інтелектуальну власність, щодо яких повинен діяти механізм розподілу прав. Сторони та їх учасники також можуть домовитися, що вся інформація чи її частина, яка створюється, надається чи обмінюється під час спільних досліджень, не повинні розкриватися.

Стосовно документальної інформації з обмеженим доступом необхідно в плані розпорядження технологіями визначити інформацію, яку учасники бажали б залишити нерозкритою.

Існує низка керівних документів НАТО, у яких визначаються вимоги та підходи до порядку використання прав інтелектуальної власності в кооперативних програмах та надаються рекомендації з визначення договірних умов щодо інтелектуальної власності при укладенні контрактів на проектування та розробку ОВТ.

У цих документах розглядаються, зокрема, такі питання:

- право власності на інформацію, яку отримують при виконанні програм;
- розкриття спеціальної (нової/базисної) інформації;
- використання та захист спеціальної (нової/базисної) інформації;
- права учасників;
- права підрядників;
- компенсації;
- використання базисної інформації, що належить третім особам;
- продаж і передача інформації третім особам;
- відповідальність за патентні порушення в кооперативних програмах тощо.

Розглянемо, яким чином регулюються питання охорони інтелектуальної власності в ході здійснення міжна-

родної науково-технічної діяльності законодавством України.

Відповідно до Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» [9] держава забезпечує правову охорону інтелектуальної власності та створення умов для її ефективного використання, а також встановлення взаємовигідних зв'язків з іншими державами для інтеграції вітчизняної та світової науки, входження вітчизняної науки у світовий науковий та європейський дослідницький простір [9].

Стосовно набуття, охорони та захисту прав інтелектуальної власності на науковий та науково-технічний (прикладний) результат зазначено лише, що такі дії здійснюються відповідно до законодавства. А щодо передачі майнових прав на об'єкти права інтелектуальної власності визначено, що вона здійснюється в порядку, встановленому Законом України «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій» [10].

Однак вказаний закон визначає порядок передачі майнових прав на технології, створені лише за бюджетні кошти: «Уповноважений орган з питань реалізації державної політики у сфері трансферу технологій після отримання висновку державної експертизи приймає рішення щодо погодження трансферу технології, її складових, створених або придбаних за бюджетні кошти, юридичним особам, що зареєстровані в інших країнах, або фізичним особам-іноземцям або особам без громадянства» [10].

Якщо ж технології створено не за бюджетні кошти, то можна передавати будь-що і будь-кому без всякого погодження та внесення до Державного реєстру переданих технологій.

Окрім того, державна експертиза технологій та/або їх складових, створених або придбаних за бюджетні кошти, які передаються міжнародним партнерам, проводиться без з'ясування таких важливих з точки зору охорони інтелектуальної власності та захисту дер-

жавних інтересів питань, як перевірка технологій, їх складових на патентну чистоту та відповідність нормам технологічної та екологічної безпеки, технічного регулювання, міжнародним і національним стандартам.

Як бачимо з цього аналізу, питанням охорони інтелектуальної власності в ході здійснення міжнародного науково-технічного співробітництва приділено зовсім мало уваги.

Міжнародне ВТС регулюється Указами Президента України, якими визначено, що до пріоритетних напрямів державної політики у сфері ВТС належить також сприяння заходам щодо набуття прав на ОПІВ та їх правової охорони; загальними для всіх центральних органів виконавчої влади повноваженнями є, серед іншого, участь у заходах із забезпечення захисту продукції, яку розроблено і виготовлено підприємствами і яка є їх інтелектуальною власністю, а державному контролю, серед іншого, підлягає стан охорони прав на ОПІВ [7, 11, 12]. Проте не визначено, хто конкретно здійснює контроль за дотриманням положень стосовно ОПІВ. Отож і у сфері ВТС питання охорони інтелектуальної власності з метою захисту інтересів як авторів ОПІВ, так і держави не вирішені.

У законодавстві України відсутнє визначення поняття «охорона інтелектуальної власності». На нашу думку, це поняття містить чотири складові: створення об'єктів права інтелектуальної власності та оформлення прав на них, використання ОПІВ та здійснення захисту (у тому числі судового) прав інтелектуальної власності в разі їх порушення як на території своєї країни, так і за кордоном.

Отже, охорона інтелектуальної власності — цілеспрямована діяльність центральних органів виконавчої влади та суб'єктів права інтелектуальної власності щодо забезпечення особистих немайнових та (або) майнових прав інтелектуальної власності на результат інтелектуальної, творчої діяльності або

інший ОПІВ, застосування передбачених законодавством заходів у разі порушення належних тій чи іншій особі прав, а також захисту державних інтересів щодо результатів інтелектуальної власності.

Охорона інтелектуальної власності в ході здійснення міжнародного співробітництва повинна забезпечуватися насамперед двосторонніми угодами з цього питання, які мають укладатися при започаткуванні співробітництва у будь-якій сфері, як і угоди про захист таємної інформації. Зазначені угоди повинні визначати основні принципи укладання договорів (контрактів) і бути спрямовані на взаємну охорону інформації, недопущення порушення прав на результати інтелектуальної діяльності при їх використанні в ході співробітництва.

Тобто міжнародне співробітництво з кожною державою повинно бути комплексним і регулюватися не однією угодою про співробітництво у визначеній сфері, а й угодами про науково-технічне співробітництво, про військово-технічне співробітництво, про захист інформації та про охорону інтелектуальної власності.

Варто вказати, що угоди між Кабінетом Міністрів України та урядами інших держав про військово-технічне співробітництво або взагалі не містять норм щодо інтелектуальної власності, або ж містять декларації загального порядку про наміри захищати ОПІВ.

Оскільки відсутні міждержавні угоди щодо охорони інтелектуальної власності, то й на рівні безпосередніх учасників міжнародного науково-технічного співробітництва при укладенні договорів про співробітництво здебільшого не здійснюється узгодження порядку охорони та розподілу прав на ОПІВ, що створені кожною зі сторін. Не визначається також порядок використання попередньої (проприорітарної) інтелектуальної власності, а також взаємодія щодо використання ОПІВ, створених третьою стороною.

Вказане уможливорює різного роду порушення прав інтелектуальної власності, які ми вже детально розглядали [13–15].

Помилки, що призводять до порушення прав інтелектуальної власності, проявляються ще на етапі проведення переговорів, пов'язаних з укладанням міжнародних договорів (контрактів) про науково-технічне співробітництво. Учасники переговорів, можливо, навіть не розуміючи своєї помилки, розкривають деталі власних ноу-хау, які потім можуть бути використані іншою стороною. Продовжується це на етапах участі на виставках і ярмарках та інших рекламних заходах.

Учені теж припускаються помилок, коли у виступах на конференціях і семінарах розкривають свої наукові результати без попереднього здійснення заходів з оформлення їхніх ОПІВ. Доволі поширеним є і пряме порушення законодавства, коли здійснюється патентування ОПІВ в іноземних державах без попереднього подання заявки в Україні, що завдає шкоди не лише самим учасникам співробітництва, а й національним інтересам держави.

Вказані порушення призводять до відсутності ефективного захисту не тільки прав авторів ОПІВ, а й державних інтересів при ВТС. Зокрема, під час закупівлі озброєння та військової техніки не укладаються компенсаційні (офсетні) договори, а в процесі реалізації спільних проектів не здійснюється захист власних результатів інтелектуальної діяльності. І таких прикладів чимало.

Охорона інтелектуальної власності в ході співробітництва з іноземними державами повинна здійснюватися на підставі міжнародних угод. Оскільки міждержавних угод щодо охорони інтелектуальної власності практично не укладено, то й зовнішньоекономічні договори (контракти) про здійснення експорту/імпорту технологій, у тому числі як результатів відповідних робіт, не містять положень щодо охорони прав ін-

телектуальної власності або щодо визначення обсягу і порядку переходу права цієї власності до іншої особи.

Тому в процесі адаптації законодавства до європейських норм необхідно передбачити здійснення відповідних заходів з попередження та недопущення зазначених вище помилок і порушень в ході міжнародного науково-технічного співробітництва та захисту як інтересів і прав учених і авторів ОПВ, так і національних інтересів щодо інтелектуальної власності.

Вжиття відповідних заходів дозволяють положення статті 73 «Угоди про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності» [8], у якій зазначено, що «ніщо в цій Угоді не слід тлумачити так, щоб вимагати від Члена надсилати будь-яку інформацію, розкриття якої він вважає таким, що суперечить його основним інтересам безпеки; або утримати Члена від вжиття будь-яких заходів, які він вважає необхідними для захисту його основних інтересів безпеки, вжитих під час війни або в умовах інших надзвичайних ситуацій у міжнародних відносинах» [8].

Тим більше, що навіть в Угоді про асоціацію між Україною та ЄС [4] визначено загальні винятки, які дозволяють будь-якій зі Сторін здійснювати або забезпечувати виконання заходів, які:

- а) необхідні для захисту громадської безпеки, громадської моралі або для забезпечення громадського порядку;
- б) необхідні для забезпечення захисту життя та здоров'я людей, тварин або рослин;
- в) необхідні для забезпечення дотримання законів або правил, які пов'язані з безпекою [4].

Ці положення чомусь зовсім не розглядаються при розробленні нормативно-правових актів у сфері інтелектуальної власності.

Для вирішення цієї проблеми необхідно системно та комплексно підійти до вдосконалення законодавства

стосовно інтелектуальної власності в оборонній сфері, особливо щодо захисту національних інтересів у ході здійснення співробітництва в процесі євроатлантичної інтеграції. Необхідно чітко визначити в законодавстві зобов'язання всіх суб'єктів щодо забезпечення охорони інтелектуальної власності на всіх етапах співробітництва, а також розширення переліку порушень та відповідальності за їх здійснення, особливо за вчинення дій, що створюють загрозу порушенню прав інтелектуальної власності, а також за невиконання заходів із забезпечення охорони прав інтелектуальної власності [16].

Висновки та пропозиції. Керуючись вищевикладеним можна з упевненістю стверджувати, що в Україні відсутній системний та комплексний підхід до розроблення державної політики захисту національних інтересів стосовно інтелектуальної власності щодо міжнародного співробітництва, особливо в процесі євроатлантичної інтеграції.

Недосконалість правової бази призводить до низки порушень стосовно використання результатів інтелектуальної діяльності, особливо при здійсненні ВТС, що безпосередньо впливає на національну безпеку та оборону.

У першу чергу пропонуємо здійснити такі заходи:

- доповнити Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» [9] окремим розділом щодо здійснення охорони інтелектуальної власності в ході міжнародного науково-технічного співробітництва;
- прискорити прийняття закону про ВТС України з іноземними державами з обов'язковим визначенням порядку здійснення охорони інтелектуальної власності;
- внести доповнення до законодавства України щодо відповідальності за порушення прав інтелектуальної власності в ході здійснення міжнародного ВТС;
- міждержавні угоди про ВТС доповнити угодами про взаємну охорону

прав на результати інтелектуальної діяльності, що створені та надані в ході двостороннього військово-технічного співробітництва;

- проводити обов'язкову експертизу міжнародних договорів на наявність норм щодо охорони ІВ;
- розробити Методичні рекомендації з охорони ІВ у договорах про науково-технічні роботи, що укладаються між національними та іноземними організаціями в рамках співробітництва;
- з метою реалізації державної політики щодо інтелектуальної власності у військово-технічній сфері створити відповідну інфраструктуру в міністерствах та інших центральних органах виконавчої влади;
- розробити типові договори щодо охорони інтелектуальної власності в

ході міжнародного науково-технічного співробітництва, а також відповідні рекомендації науковцям і авторам ОПВ стосовно участі в цьому співробітництві та механізму забезпечення своїх прав на результати інтелектуальної діяльності.

Реалізація зазначених пропозицій дасть змогу створити умови для забезпечення правового захисту інтересів держави в процесі міжнародного співробітництва, а головне — забезпечити обороноздатність держави, конкурентоздатність вітчизняних товарів військового призначення та сприяти використанню ОПВ у національних інтересах України. ●

Список використаних джерел / List of references

1. Конституція України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show>
2. Беззуб І. Сучасний стан і перспективи української євроінтеграції. URL: http://nbuviap.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=1209:suchasnij-stan-i-perspektivi-ukrajinskoji-evrointegratsiji&catid=8&Itemid=350
3. Горбулін В. П., Шеховцов В. С., Шевцов А. І. Стратегічні пріоритети. 2015. № 1 (34). С. 5–10
4. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011
5. Угода про співробітництво у сфері науки і технологій між Україною та Європейським Співтовариством. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_194
6. Зайківський О. Б., Оністрат О. А. Деякі питання щодо захисту національних інтересів стосовно інтелектуальної власності в процесі євроатлантичної інтеграції. Теорія і практика інтелектуальної власності. 2020. № 4. С. 52–64.
7. Про заходи щодо вдосконалення військово-технічного співробітництва України з іноземними державами : Указ Президента України від 21.04.1999 р. № 422 URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/422/99>
8. Угода про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/981_018
9. Про наукову і науково-технічну діяльність : Закон України від 26.11.2015 р. № 848. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19>
10. Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій : Закон України від 14.09.2006 р. № 143. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/143-16>.

- 11 Про Концепцію військово-технічного співробітництва України з іноземними державами на період до 2010 року : Указ Президента України від 27.08.2003 № 913. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>
 - 12 Про розмежування повноважень центральних органів виконавчої влади у сфері військово-технічного співробітництва з іноземними державами : Указ Президента України від 20.03.2002 № 276. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>
 - 13 Зайківський О. Б., Оністрат О. А. Порушення прав інтелектуальної власності при військово-технічному співробітництві. Теорія і практика інтелектуальної власності. 2017. № 5. С. 32–43.
 - 14 Зайківський О. Б., Оністрат О. А. Щодо впливу порушень прав інтелектуальної власності на обороноздатність держави. Теорія і практика інтелектуальної власності. № 2. 2019. С. 46–58.
 - 15 Зайківський О. Б., Оністрат О. А. Щодо національних інтересів стосовно інтелектуальної власності в процесі євроінтеграції. Теорія і практика інтелектуальної власності. 2019. № 4. С. 23–38.
 - 16 Зайківський О. Б., Оністрат О. А. Удосконалення державної політики щодо відповідальності за порушення прав інтелектуальної власності в оборонній сфері. Теорія і практика інтелектуальної власності. 2018. № 5. С. 39–47. 2018. № 6. С. 37–45.
-
1. Konstytutsiia Ukrainy. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show>
 2. Bezzub I. Suchasnyi stan i perspektvyv ukrainskoi yevrointegratsii. URL: http://nbuviap.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=1209:suchasnyj-stan-i-perspektivi-ukrajinskoji-evrointegratsiji&catid=8&Itemid=350
 3. Horbulin V. P., Shekhovtsov V. S., Shevtsov A. I. Stratehichni priorityty. 2015. № 1 (34). S. 5–10
 4. Uhoda pro asotsiatsiiu mizh Ukrainoiu, z odniiiey storony, ta Yevropeiskym Soiuzom, Yevropeiskym spivtovarystvom z atomnoi enerhii i yikhnyimy derzhavamy-chlenamy, z inshoi storony. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011
 5. Uhoda pro spivrobotnytstvo u sferi nauky i tekhnolohii mizh Ukrainoiu ta Yevropeiskym Spivtovarystvom. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_194
 6. Zaikivskiy O. B., Onistrat O. A. Deiaki pytannia shchodo zakhystu natsionalnykh interesiv stosovno intelektualnoi vlasnosti v protsesi yevroatlantychnoi intehtratsii. Teoriia i praktyka intelektualnoi vlasnosti. 2020. № 4. S. 52–64.
 7. Pro zakhody shchodo vdoskonalennia viiskovo-tekhnichnoho spivrobotnytstva Ukrainy z inozemnyimy derzhavamy : Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 21.04.1999 r. № 422 URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/422/99>
 8. Uhoda pro torhovelni aspekty prav intelektualnoi vlasnosti. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/981_018
 9. Pro naukovu i naukovo-tekhnichnu diialnist : Zakon Ukrainy vid 26.11.2015 r. № 848. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19>
 10. Pro derzhavne rehuliuвання diialnosti u sferi transferu tekhnolohii : Zakon Ukrainy vid 14.09.2006 r. № 143. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/143-16>
 11. Pro Kontseptsiiu viiskovo-tekhnichnoho spivrobotnytstva Ukrainy z inozemnyimy derzhavamy na period do 2010 roku : Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 27.08.2003 № 913. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>
 12. Pro rozmezhuvannia povnovazhen tsentralnykh orhaniv vykonavchoi vlady u sferi viiskovo-tekhnichnoho spivrobotnytstva z inozemnyimy derzhavamy : Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 20.03.2002 № 276. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>

- 13 Zaikivskiy O. B., Onistrat O. A. Porushennia prav intelektualnoi vlasnosti pry viskovo-tekhnichnomu spivrobotnytstvi. *Teoriia i praktyka intelektualnoi vlasnosti*. 2017. № 5. S. 32–43.
- 14 Zaikivskiy O. B., Onistrat O. A. Shchodo vplyvu porushen prav intelektualnoi vlasnosti na oboronozdatnist derzhavy. *Teoriia i praktyka intelektualnoi vlasnosti*. № 2. 2019. S. 46–58.
- 15 Zaikivskiy O. B., Onistrat O. A. Shchodo natsionalnykh interesiv stosovno intelektualnoi vlasnosti v protsesi yevrointehratsii. *Teoriia i praktyka intelektualnoi vlasnosti*. 2019. № 4. S. 23–38.
- 16 Zaikivskiy O. B., Onistrat O. A. Udoskonalennia derzhavnoi polityky shchodo vidpovidalnosti za porushennia prav intelektualnoi vlasnosti v oboronni sferi. *Teoriia i praktyka intelektualnoi vlasnosti*. 2018. № 5. S. 39–47. 2018. № 6. S. 37–45.

Надійшла до редакції 16.03.2021 року

Зайковский А., Онистрат А. Охрана интеллектуальной собственности в процессе евроатлантической интеграции. Рассмотрены вопросы защиты интеллектуальной собственности в процессе евроатлантической интеграции. Проанализировано законодательство Украины, регулирующее деятельность, связанную с международным научно-техническим и военно-техническим сотрудничеством. Отмечена важность защиты интеллектуальной собственности и необходимость совершенствования законодательства о регулировании вопросов защиты интеллектуальной собственности в процессе этого сотрудничества. Предложен ряд мер по решению проблемных вопросов, касающихся защиты национальных интересов в процессе указанного сотрудничества.

Ключевые слова: евроатлантическая интеграция, интеллектуальная собственность, научно-техническое сотрудничество, военно-техническое сотрудничество

Zaikivskiy O., Onistrat O. Issues of the protection of intellectual property in process euro-atlantic integration. Some issues concerning the protection of intellectual property in the process of Euro-Atlantic integration are considered, in particular the peculiarities of the protection of intellectual property in the implementation of international cooperation of Ukraine and the protection of national interests in the process of this cooperation. The legislation of Ukraine regulating activities related to international scientific and technical and military-technical cooperation is analysed. The importance of intellectual property protection at all stages of international cooperation of Ukraine and the need to improve the legislation on the regulation of intellectual property protection in the process of this cooperation is determined. It is suggested to take a number of measures to address issues related to the protection of intellectual property in the process of international cooperation of Ukraine and the protection of national interests regarding the use of intellectual property rights in the process of this cooperation.

The protection of intellectual property in international cooperation should be ensured primarily by bilateral agreements on this issue, which should be concluded at the beginning of cooperation in any field, as well as agreements on the protection of classified information. These agreements should define the basic principles for concluding agreements (contracts) and be aimed at mutual protection of information, prevention of infringement of the rights for the results of intellectual activity when using them in the course of cooperation.

To deal with this issue, it is necessary to systematically and comprehensively approach the improvement of legislation on intellectual property in the defence sector, es-

pecially on the protection of national interests in the implementation of cooperation in the process of Euro-Atlantic integration. It is necessary to clearly define in the legislation the obligations of all subjects to ensure the protection of intellectual property at all stages of cooperation, as well as expanding the list of violations and responsibility for their implementation, especially for actions that threaten infringement of intellectual property rights measures to ensure the protection of intellectual property rights.

Key words: Euro-Atlantic integration, intellectual property, objects of intellectual property rights, infringement of intellectual property rights, scientific and technical cooperation, military-technical cooperation